

Neden başka bir Ekim Devrimi olmadı?

İşçilerin Uluslararası Birliği-Dördüncü Enternasyonal Yürütme Komitesi üyesi Miguel Sorans'ın 1917 Ekim devriminin 100. yılı dolayısıyla kaleme aldığı yazısını okuyucularımızla paylaşıyoruz.

Ekim Devrimi'nden bu yana 100 yıl geçti ve ama benzeri başka bir zafer daha kazanılmadı. Neden? İşçi ve halk güçleri tarafından mücadele verilmedi mi? İşçi hükümetleri ve sosyalizm için mücadele etmek ütopyik midir? Sorun devrimlerin veya mücadelelerin var olmaması değil, reformist (evrimci) aygıtların varlıklarını sürdürmesi ve devrimci önderlik krizinin henüz çözülememiş olmasıdır.

Dünya solu ve ötesinde gerçekten kritik bir tartışma yaratan bu konu, 1990'lardan bugüne Berlin duvarının çöküşü ve eski SSBC'nin dağılmasıyla keskinleşmiş durumda. Emperyalizm ve onun sözcüleri Stalinist aygıtın ve sahte sosyalizmin çöküşünü "sosyalizmin sonu" ve kapitalizmin zaferinden bahsetmek için kullandılar. Milyonlarca insanın kafalarında yaratılan karışıklık dünya reformist solunun "gerçekleştirilebilir ve gerçekçi" talepler uğruna mücadeleye yönelmesi için yapılan tartışmaları körükledi. Buna karşılık biz, emekçilerin ve halkın yaşam koşullarında gelişme ve kökten değişim yaratan bir devrimin, yüz yıl önce Rusya'da gerçekleştiği gibi, işçi hükümetleri kurmaksızın gerçekleşmesinin imkânsız olduğunu düşünmeye devam ediyoruz.

Sosyalizm: Ütopya mı tarihsel zorunluluk mu?

Hem işverenlerin hem de geleneksel reformcu solun politikalarının yanı sıra "ulusal ve popüler" Chavezci

akımlara ya da Podemos gibi “yeni solun” Avrupa varyantlarına giren neo-reformistler, devrimcileri “ütopik”, “eski” veya “ultra-sekter” şeyleri savunmakla suçlamakta ve programların ve solun ve politikalarının “yenilenmesi” için zamanın geldiğini iddia etmekte. Buradan çıkan mesaj da “mümkün” olan için uğraşmak ve sloganları değiştirmek veya güncellemek oluyor.

Deneyimler, Marksizmin ve solun bütün “yenilikçi” ve “gerçekçi” projelerinin işçiler, gençlik, kadınlar ve ezilen kitleler için acı bir başarısızlıkla sonuçlandığını göstermiştir. Chavizmin “21. Yüzyıl Sosyalizmi”, Brezilya’da Lula-Dilma-PT modeli ya da Yunanistan’da Syriza örneklerine bakmak yeterli olacaktır. “Gerçekleştirilebilir” ve “gerçekçiyi” vaat ederek bütün bu örnekler çokuluslu şirketlerle anlaşmalar yaparak, dış borçları ödeyerek ve halklarını sosyal yardımları kısım ekonomik düzenlemelerle aç bırakarak sonlandı.

Kitlelerin hayatlarında gerçek bir değişim yaratmak için var olan tek “gerçekçi” çözüm sosyalist devrimin zaferi ve işçi ve halk demokrasisine dayalı bir işçi hükümetidir. Bunun kolay olacağını söylemiyoruz fakat bu tarihsel deneyimin gösterdiği üzere bu tek köklü değişim ihtimalidir. Yalnızca sosyalist önlemler, burjuvazinin ve çokuluslu şirketlerin kamulaştırılması ve devlet mülkiyetinin işçiler tarafından yönetilen devlet eliyle planlanması, gerçek toplumsal bir değişim getirebilir. Küba ve Çin devrimlerinin ilk senelerinin gösterdiği gibi bürokratik ve ulusal sosyalist planlama bile kapitalizmden daha üstün olduğunu göstermiştir.

Başarılı olan devrimler vardı fakat “Ekim” Devrimi tekrar etmedi

Ekim devriminden bu yana geçen yüz yıl reformist bakış açısıyla kökten bir değişim gerçekleşmeyeceğini kanıtlamıştır. Sadece toplumsal devrimler değişiklikler getirmiştir. 20. yüzyılda ve 21. yüzyılın şu ana kadar geçen süresinde

katliamcı diktatörleri deviren halkları sömürge durumundan kurtaran birçok başarılı devrim gerçekleşti. Fakat hiçbiri 1917'deki gibi bir sosyalist devrim değildi. Rus devriminin deneyimi istisna olarak kaldı.

Rus devriminin iki ana özelliği vardır: 1) Sovyetler gibi işçi ve emekçi iktidarına dayalı devrimci örgütlerin ortaya çıkması ve 2) en önemlisi: Lenin'in Bolşevik Partisi gibi, kitle seferberliklerini yöneterek iktidarı alabilecek ve işçiler ve köylüler için demokrasiye dayalı sosyalist değişimi gerçekleştirebilecek devrimci bir partinin varlığı. Bu iki koşul olmaksızın, özellikle de kitle hareketlerini yönetme gücü bulunan bir devrimci parti olmaksızın yeni Ekimler olmayacaktır ve nitekim bugüne kadar olanlar ne yazık ki budur.

Geçtiğimiz 100 sene içerisinde devrimler oldu. Zafere ulaşan veya yenilen birçok devrim gerçekleşti. Fakat hiçbiri Lenin ve Troçki'nin partisi gibi bir parti tarafından yönetilmediler. Hepsi reformist, bürokratik ve hain partiler tarafından yönetildiler. 1949 Çin ve 1959 Küba devrimleri bile burjuvaziye mülksüzleştirip emperyalizm ile kopuş yaşamalarına rağmen işçi örgütlerinin baş rolü alamamaları neticesinde ÇKP ya da Castroculuk gibi bürokratik "işçi devletlerini" yöneten bürokratik önderlikler devrimi duraklatmışlar ve emperyalizm ile sonu kapitalist restorasyonla biten anlaşmalar imzalamışlardır.

Yeni "Ekimlerin" yaşanmamasındaki kilit nokta kitlelerin cesaretlerinde veya harekete geçme kapasitelerindeki eksiklik değil, devrimci bir yönelişin olmamasıdır.

Stalinizmin zaferi işçi hareketi için bir felaket olmuştur

Yukarıda bahsettiğimiz tüm devrimci süreçlerde ve geçtiğimiz 100 yıl içerisinde gerçekleşen diğer devrimlerin tümünde 1917'de Lenin'in Bolşevik Partisi'nin sahip olduğu öneme ve özelliklere sahip bir partinin eksikliği vardır.

Troçki “insanlığın krizinin devrimci önderlik krizi” olduğunu belirtmişti. 1938’de Dördüncü Enternasyonal’in Troçki tarafından kuruluşu devrimci Marksizmi koruma amacını taşıyordu. Bu bağlamda programı devrimci partileri yeniden kurmak, karşıdevrimci aygıtlarla, sosyal demokratlarla ve Stalinistlerle mücadele etmek anlamına geliyordu.

Neden hala bu önderlik krizi çözülebilmemiş değildir? Neden bolşevik parti tipi kitlesel etkiye sahip güçlü devrimci partiler ortaya çıkmamıştır? Bütün bunların tekrar etmekten usanmayacağımız merkezi bir nedeni vardır: Stalinizm 20. yüzyılın ilk yarısından itibaren devrimciler üzerinde zafer kazanmıştır ve bu dünya işçi hareketi için bir felaket olmuştur.

Stalin’in İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra devam eden bu zaferi milyonlarca insanın bilincinde büyük bir gerilemeye neden olmuş ve bu farklı biçimlerde bugüne ulaşmıştır. Moreno bunu “işçi hareketinin frengisi” olarak nitelendirmiştir. Stalinizm Marksizmin ve Ekim Devrimi’nin derslerinin bütün doğasını değiştirmiştir. Sözcüklere kadar değiştirmiş ve niteliğini bozmuştur. Devrim kelimesi “aşamalı bir devrim” yani “ilerici” burjuva kesimler ile bir uzlaşma ve anlaşma anlamına sokulmuştur. Parti, “komünist disipline” karşı çıkan herkesi tasfiye eden bürokratik “tek partiye” dönüşmüştür. Sosyalizm çoğunluğun karşısında birçok ayrıcalığa sahip olan bürokratik bir kast tarafından diktatörlükle yönetilen bir topluma dönüşmüştür.

Dram İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Stalinizmin güç kazanması ve dünya çapında kitlesel bir hareket olması ile büyümüştür. Milyonlarca insan Stalin’e güvenmiştir. Milyonlarca işçi Nazizmin yenilmesini ve Kızıl Ordu’nun 1945’te Berlin’e girmesini Stalin’in ve SSCB Komünist Partisi’nin “sosyalist” bir erdemi olarak nitelendirmiştir.

Troçki Nazizmin Sovyet işçilerinin ve halkının mücadeleleriyle yenilgiye uğratılmasının Stalinist bürokrasinin sonu olacağını

düşünmüştü. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra sosyal demokrasi deneyimi ile bir paralellik kurmuştu. Fakat olaylar farklı bir seyir izledi. Stalin ve SSCB bürokrasisi Hitler'in düşüşü ile gelen zaferi kendi üstlerine aldılar. Özellikle Avrupa'da, Komünist Partiler kitle partilerine dönüştüler. Ve böylece bu partiler Fransa, İtalya, Yunanistan'daki devrimleri terk ettiler ve savaş sonrasında emperyalist kapitalizmin yeniden inşası için uzlaşmaya girdiler.

Stalinist aygıtlara olan bu güven kitlelerin bilincinde olağandışı bir gerilemeye neden olmuştur. Milyonlar Stalin'in, gerçekte bir hain ve devrimin celladı olmasına rağmen, devrimci olduğunu düşünmüştür. Milyonlarca işçi Roma ve Paris sokaklarına Stalin afişleri ile çıkmışlardır. Fransız işçiler Fransa KP'sinin büyük grev hareketini frenlemek ve devrimci hareketi durdurmak için oluşturduğu "önce üretim" sloganını takip etmiş ve silahlı ve iktidarı alabilecek olmalarına rağmen yenilmişlerdir, aynı İtalyanlar gibi. İtalya KP'si 9 milyon üyeye Çin ve SSCB haricindeki en büyük Komünist Parti idi. Milyonlarca İtalyan komünist işçi burjuva İtalya'yı kurma ve Hıristiyan Demokratlar ile iktidarı paylaşma politik çizgisine güvenmişlerdir. Stalinizm ya da Moskova komünizmi kitle hareketine dönüşmüştür. Aydınların ve sanatçıların büyük bir bölümü Stalin'in ve KP'lerin sempatizanları olmuşlardır. Diego Rivera ve Frida Khalo bile Troçkizme sempati beslemelerine rağmen Stalinist olmuşlardır.

Stalin ve aygıtlarının büyük bir başarısı da SSCB'nin ilk yıllarında Troçki'yi tarihten silmek olmuştur. Troçki'yi bir karşı devrimci diye karalamışlar ve 1940'ta katletmişlerdir. Milyonlarca komünist militan Troçkistlerin bölücü ve düşman ajanı olduğuna ikna olmuştur.

Stalin'in 1953'teki ölümünden sonra 1956 yılında Nikita Krushev, Stalinist aygıtın 1953 Berlin ayaklanmasından beri yaşadığı krizi atlatmak amacıyla "Stalinizmden arındırma" adı altında bir yenilenme çalışmasını başlatmıştır. Fakat "emperyalizm ile barış içinde yaşama", aşamalı devrim ve

Marksizmin yozlaştırılması politikaları devam etmiştir.

Stalinizm içindeki basınç ve kafa karışıklığı o kadar büyüktü ki bazı Troçkist kesimler bile bundan etkilendi. Dördüncü Enternasyonal birkaç ülkede birkaç bin militan ile çok güçsüzdü ve Pabloculuk, yani Michel Pablo ve Ernest Mandel'in başını çektiği akım tarafından yönetiliyordu. Bu akıma göre Üçüncü Dünya Savaşı'nın olması kaçınılmazdı ve bu savaşta SSCB'yi korumak zorunda olan Komünist Partiler zorunlu olarak devrimcileşecekti, bundan dolayı Troçkistler bu partilere entrizm yapmalıydılar. Bu yöneliş 20 yıl sürdü. Stalinizme tanınan bu ayrıcalık Troçkizmin birçok yıl boyunca Avrupa'dan silinmesine neden oldu. 1968'de Fransız Mayıs'ında Mandelciler KP'den koptular ve Devrimci Komünist Birlik'i kurdular. Bu oportünist ve reformist Mandelci sektör güçlü komünist parti ve ulusalçı burjuva hareketlerinin basınçlarına teslim oldu. Bundan dolayı Troçkizm 1952'de Bolivya'da büyük bir devrim fırsatını kaybetti. Bu devrim yeni bir "Ekim" olabilir ve Dördüncü Enternasyonal'in kuruluşunda özellikle de Latin Amerika gibi devrimlerin gerçekleşmekte olduğu bir kıtada gidişatı değiştirebilirdi. Saflarımıza sızan revizyonizm çok yıkıcı bir etkide bulunmuştur.

Küba ve Çin Devrimleri ve gerilla hareketi devrimcileri kitlelerden daha da uzaklaştırdı

Mao ve Fidel Castro'nun önderliğindeki Çin ve Küba devrimlerinin zaferleri kitleleri etkiledi ve dünyadaki binlerce öncü militanı Maocu, Castrocu ve gerillacı yaptı. Bu hareketler Moskova'nın prestij kaybettiği 1960-70 yıllarında yükselişe geçti. 1960'ların başında daha önceden Stalinist olduklarını belirtmiş olsalar da Çin'deki Mao yönetimi Moskova ile bir kopuş yaşadı. Bu yönetim "uzatılmış halk savaşı" aracılığıyla uluslararası devrimi ilerletmek istiyor gibi görünüyordu. Zamanla Maoculuğun bir tür Stalinizm olarak "ulusal burjuvazi" ile birliktelik önerdiği ortaya çıktı; örneğin Arjantin'de Peronizm ile yaşanan gibi. 1965'te Endonez'yada burjuva Sukharno ile yaptığı anlaşmayla Endonezya

devrimine ihanet etti. Latin Amerika'da ise Küba'nın etkisi mutlaktı. Gerilla liderleri Kremlin'in "genel sekreterleri" değil, yaşamlarını devrime adanmış insanlardı. Bu şekilde Kübalı ve Maocu gerillaların bürokratik Sovyetlerin ve onun uydu partilerinin krizini hafiflettiği ve farklı yönere kanalize ettiği söylenebilir. Troçkizm ise izole kalmaya devam etti.

Castroculuk ve Maoculuk, başlangıçta gerilla yöntemini işçi ve halk hareketinin geliştirilmesinin ve devrimci programa sahip işçi partilerinin inşasının karşısına çıkardılar. Che Guevera haricinde Küba yönetimi Moskova bürokrasisine boyun eğdi ve "emperyalizm ile barış içinde yaşama" politikasını benimsedi. Fidel Castro devrimleri desteklemekten vaz geçti ve yerel burjuva hükümetlerle anlaşmaya gitti. Fakat bunu bir devrimin "komutanı" otoritesiyle yaptı. Binlerce ve binlerce militanın kafa karışıklığını arttırdı. Dahası 1979 Nikaragua devriminde Sandinistlere "yeni bir Küba yaratmamalarını" önerdi. Morenocu Troçkistler bunun büyük bir ihanet olduğunu söylediler, ama gözleri kapalı Fidel'e güvenen militanlar bunu görmedi.

Nahuel Moreno bu ilişkiyi kitlelerin bilincindeki bir gecikme ve karşıdevrimci aygıtların varlığı ile açıkladı: "Neredeyse bütün devrimler, kitle hareketinin derin nesnel ihtiyaçları tahammül edilemez bir hal aldıklarında ortaya çıkmışlardır. Fakat proletaryanın ve onun önderlerinin bilinçlilik seviyesi, devrime yol açan nesnel durumla kıyaslandığında geri bir seviyede kalmaya devam etmektedir. Lakin bu geriliğe rağmen devrimler gerçekleşmektedir. (...) (İşçi hareketinin sahip olduğu bu düşük bilinç seviyesi) devrim sırasında, küçük burjuva ve karşıdevrimci aygıtlara bir düzeye kadar onunla buluşma ve onu yönetme imkanı tanır. (*Geçiş Programının Güncellenmesi*, 15. Tez). Bu çerçevede 20. yüzyılın büyük devrimlerine rağmen aygıtların krizi devam etmektedir ve devrimci önderlik krizi aşılamamış durumdadır.

Berlin Duvarı'nın çöküşünden sonra uzayan krizin nedeni

Nihayetinde, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Troçki'nin Moskova tarafından yürütülen karşıdevrimin feci bir krize neden olacağı ve ancak seferberliklerle üstesinden gelinebileceği yönündeki tahminleri gerçekleşti. Berlin Duvarı'nın çöküşü, devrimci bir seferberliğin meyvesi olarak, Doğu Almanya'daki komünist diktatörlüğün çöküşünü sembolize etti. Hemen sonrasında Romanya'da kitleler Çavuşesku'ya karşı ayaklandılar ve son olarak eski SSCB 1991'de, büyük kitle seferberlikleri eşliğinde çözüldü. Stalinist aygıtın kitleler tarafından parçalanması büyük bir zaferdi. Fakat bu zafer devrimci önderlik krizinin çözülmemesi nedeniyle birçok çelişki taşıyordu. İlk olarak devrimci bir önderlik olmaksızın bu seferberlikler kapitalist restorasyonu önleyemedi. Kapitalizme dönüş toplumsal karşıdevrim anlamına geliyordu. 60 yıllık baskı bu ülkelerde önderliği alacak Troçkist partilerin oluşmasını önledi. Yeltsin ve hemen ardından Putin tarafından doldurulan müthiş bir politik boşluk oluştu.

Dünya çapında kitlelerin bilincinde büyük bir karmaşa çağı açılmış oldu. Emperyalist cephe bunu "sosyalizmin çöküşü" olarak açıkladı.

Stalinist aygıtın çöküşü otomatik olarak devrimci bir yöneliş kazanamazdı. 21. yüzyılda devrimci önderlik krizinin beklenmedik şekilde uzadığı belli oldu. Morenocu akımımızın, eski SSCB'de gerçekleşecek bir politik devrimle karşıdevrimci Stalinist aygıtın çöküşünün merkezci ya da devrimci akımların ortaya çıkmasına ve bunların yeni devrimci partilerin inşasına yol açabileceği yolundaki öngörülerini doğrulanmadı. Şimdilik, bu sol akımlar oluşmuş değil. Bu bir gerçek.

Fakat Stalinist aygıtın çöküşünün olumlu yanı dünya çapında bir politik devrim çağı başlatmış olmasıdır. Politik veya sendika önderliklerine karşı girişilen bir başkaldırı sürecidir bu. Bu dünya çapında güncel bir olgudur ve neredeyse her tür ülkede yaşanmaktadır. Geleneksel eski burjuva partilere karşı güvensizlik artmış, iki partililik yıkılmış, politik istikrarsızlık durumları yaşanmış, sosyal kesintiler

yapan hükümetler seçimlerde cezalandırılır olmuş, boykotlar ve en güzeli grevler ve kitle seferberlikleri artmıştır. Bu süreç aynı zamanda devrimci önderlik krizinin aşılması için verilen mücadeleyi de beslemekte.

Bu değişim sürecinde yeni reformistler de gelişme imkanı buldu. Bunlar bir yandan sovyet aygıtını eleştirirlerken öte yandan "21. yüzyıl sosyalizmi" veya "Bolivarcı devrim" gibi anlayışlar geliştirdiler. Chavez sürekli Lenin'den alıntı yaptı, hatta bazen Troçki'ye de değindi. Bununla birlikte Bolivya'da Eva Morales, Brezilya'da PT ve Lula veya Avrupa'da Syriza ve Podemos gibi benzer oluşumlarla birlikte, Küba yönetimine sıkı sıkıya bağlı bir Chavezcilik ortaya çıktı. Burjuvazi ile uzlaşma, aşamalı devrim, işçi karşıtı politikalar ile aynı karşıdevrimci anlayışı devam ettiren bu yeni reformist ya da yeni Stalinist partiler krize girmeye başlamışlardır. Ama bu arada sosyalizmi kirleterek yeni kafa karışıklıklarına neden oldular. Binlerce kişi bunun sosyalizmin başka bir başarısızlığı olup olmadığını sorgulamaya koyuldu.

İktidar olan veya hükümetlere katılan bu yeni yeni reformist aygıtlar nihai krizlerine girdiler: büyük küçük kafa karışıklıkları ile kitleler ve onların öncüleri son deneyimlerini yaşadılar. Bu antibürokratik politik devrim sürecinin bir parçasını oluşturan, alttan gelen bir başkaldırıdır.

Yeni devrimci partiler kurmak 21. yüzyılın en büyük mücadelesidir

Hala yeni Ekim Devrimlerinin bir gereklilik olduğunu düşünüyoruz ve bundan dolayı görevimiz bolşevik modelde enternasyonalist devrimci partiler kurmaktır. Lenin ve Troçki'nin bize bıraktığı vasiyet budur. Bu anlamda, başka devrimci güçler ile birliktelik imkânları arayarak, 4. Enternasyonal'in inşası yolunda çalışmaktayız. Bu ahlaki bir zorunluluk değildir. Biz bir inanç akımı değiliz. Sadece

sömürülen kitleler için başka bir seçeneğin olmadığını düşünüyoruz. Er ya da geç, ama aynı mücadele sürüyor.

Bu nedenle, kafa karışıklığına düşen ve “mümkün olan” modasına kapılanlarla; ya da *subcomandante* Marcos gibi her şeyden şüphe edip “sorgulayarak yürüme” taraftarlarına; ya da internet üzerinden, “mülksüzleştirme”, “devletleştirme”, “burjuva parti” veya “işçi hükümeti” gibi sözcüklerden arındırılmış programlar temelinde geniş “antikapitalist” partiler kurmaya kalkanlara karşı mücadele etmeye devam ediyoruz. Bunları “karma ekonomi”, “politik kast”, “aşağıdan bir halk gücü yaratmak” veya “halk hükümeti” gibi kavramlarla değiştirmeye karşıyız.

Bu nedenle “21. yüzyıl sosyalizmi” gibi yeni reformist sahte önerilere ve Syriza ve Podemos gibi sözde “yeni sol” aldatmacalara karşı mücadeleyi sürdürüyoruz.

Görevimiz tek tek ülkelerde ve dünya çapında devrimci önderlik krizini aşmaktır. Bu, işçi iktidarı ve yeni bir Ekim’in zaferi için mücadele eden programlara sahip devrimci partiler kurmaktan geçiyor.

Reformist ve bürokratik aygıtların krizi devam ediyor. Hükümetlere ve yöneticilerine karşı tabandan gelen başkaldırı artıyor. Bu durum hedefimize yönelik mücadelemizde yeni olanaklar yaratmakta. Bu gelişmelere müdahale edebilmek için yeni politik ve sendikal gelişmelere açık olmamız gerekiyor. Devrimci partiler inşa etmek için sekte davranmayacağız ve cüretkâr olacağız.

1952 Bolivya Devrimi yeni bir Ekim olabilirdi

1952’de Bolivya’da ikinci bir Ekim’i tekrarlamak için büyük bir fırsat kaçırıldı. Böyle bir olasılık dünya çapında solu ve işçi hareketini değiştirebilirdi. 4. Enternasyonal kitleleselleşebilir ve Stalinizme alternatif oluşturabilirdi.

Dünya çapında devrimci önderlik krizi aşılabilirdi. Bu yenilginin sorumluluğu Michel Pablo ve Ernest Mandel tarafından yönetilen 4. Enternasyonal'dedir. Michel Pablo tarafından yönetilen Enternasyonal'in Bolivya seksiyonu olan Devrimci İşçi Partisi (POR), bir işçi devrimine yapabilecek en büyük suçu işledi.

1952 Nisan'ında bir işçi isyanı baş gösterdi ve burjuva orduyu yıktı. En önemli rol madencilerde ve Troçkizme kazanılmış Bolivya işçi sınıfındaydı. Daha 1946 Kasım'ında Maden İşçileri Federasyonu, Pulacayo'nun sosyalizm ve işçi hükümeti için mücadeleyi deklare ettiği ünlü tezini oylayarak kabul etti.

Nisan 1952'de dinamitlerle donanmış olan maden işçileri La Paz'a ulaştılar ve merkezi cephaneliği ve hava üssünü ele geçirerek kent in ordu tarafından bombalanmasına karşı direndiler. Bir polis grubu isyanın üzerine sürüldü. Üç gün içerisinde ordu, işçi ve köylülerden oluşan ve başta La Paz ve Oruro olmak üzere tüm ülkede egemen hale gelen silahlı milis kuvvetleri karşısında çöktü.

İşçiler silahlara ve güçlü sendikalara sahiptiler ve böylece Bolivya Merkezi İşçi Konfederasyonu'nu (COB) kurdular, yiyecek tedariki ve ulaşım hizmetlerini düzenlemeye giriştiler. COB'un önde gelen lideri Juan Lechin idi ve yönetimi POR ile paylaşıyordu. COB'un iktidarı alması için bütün koşullar hazırды. Fakat yönetim, Ulusal Devrimci Hareket (MNR) liderlerinden Victor Paz Estensoro'yu (14 Nisan'da sürgünden dönmüştü) toplantıya çağırды ve başkanlık teklif etti. Moreno'nun akımınının sloganı "Tüm iktidar COB'a!" idi.

Bolivya Rus devriminden beri gelmiş geçmiş en gelişkin devrim olarak kabul edilir. Burjuva ordu yıkılmıştı. İşçi ve köylü milisleri tek güç kaynağı olarak örgütlenmişlerdi ve COB işçi hareketini ve milisleri merkezileştirebilecek yegane örgüttü. COB'u yöneten bürokrasi -ellerindeki- iktidarı ulusalcı burjuva partiye teslim etti. Bolivya Troçkizmi önemli bir güçtü, kitle ve işçi hareketi üzerinde büyük bir etkisi vardı,

orduyu yıkan ayaklanmayı yöneten güçlerden biriydi. Michel Pablo tarafından yönetilen Dördüncü Enternasyonal'in Uluslararası Sekreterliği burjuva hükümete eleştirel destek vererek ihanet çizgisine düştü. Revizyonist ilke her zaman aynıydı: kitlelerin MNR üzerinde basınç uygulamasıyla sosyalist devrim yapabilir anlayışı. COB tarafından iktidarın alınması ve Bolivya'da gerçekleşecek bir sosyalist devrim Latin Amerika devrimini körükleyebilirdi. Hepsi Küba devriminden önce gerçekleşmişti. Kıtasal devrime bir sınıf karakteri verebilirdi ve Bolivya Troçkizmi tarafından yönetilebilirdi. Bu yeni bir Ekim demek olurdu.

Bolivya Troçkizminin krizi, Troçkist hareketin krizi ve bunun ardından Bolivya'da güçlenen Stalinizm ve tüm Latin Amerika'da ulusalcı küçük burjuva hareketlerin yükselişi, Pablo-Mandel revizyonizminin Bolivya'da dayattığı canice sınıf uzlaşmacı politikasının sonucu olmuştur.

Dördüncü Enternasyonal

Dördüncü Enternasyonal çok zor koşullar altında, büyük yenilgiler ve Nazilerin Avrupa'da ilerleyişi esnasında 1938'de kuruldu. Troçki'yi izleyen gruplar çok küçüktü ve dünya çapında, özellikle de SSCB'de büyük baskı görüyorlardı. Stalin sonunda Troçki'yi 1940'ta öldürttü. Bu yeni enternasyonalin inşasını daha da zorlaştırdı.

Troçkizm, Troçki'nin ölümü ile daha da zayıfladı ve genç deneyimsiz yöneticiler ile marjinal pozisyonlarda örgütlenmeye başladı. Bu arada Bolivya gibi yerlerde Troçkizm önemli bir güce sahip oldu ve işçi hareketinde güçlü bir şekilde varlığını sürdürdü. Fakat Dördüncü Enternasyonal'in yönetiminde revizyonist bir sektör ağırlık kazanmaya başladı. Troçkist olma nedenlerini ve programı terk ettiler ve komünist partilerin ve ulusal burjuva hareketlerin basıncına teslim oldular. Bundan dolayı Troçkizm büyük Bolivya devrimi

fırsatını kaçırdı.

Revizyonizm oportünist pozisyonlara düşerek birçok hasara yol açtı ve Leninist devrimci parti inşasını terk etti. Troçkizmin diğer sektörleri de sekter bir pozisyonda kaldılar. Bundan dolayı Dördüncü Enternasyonal 1950'lerde ve 60'larda sekter ve oportünist pek çok kanada ayrıldı ve marjinal kaldı. Moreno'nun akımı revizyonist akıma karşı çıkan nadir akımlardan biriydi.

Moreno, sekterizme ve oportünizme karşı mücadele ederek, Troçkist partilerin işçi hareketi içinde kurulmasını teşvik etti. Arjantin'de Troçkizm ilk önce Sosyalist İşçi Partisi (PST) ve 1970'lerden sonra da Sosyalizme Doğru Hareket (MAS) ile 1980'lerde çok büyüdü ve futbol statlarını dolduran dünyanın en büyük Troçkist partilerinden birine dönüştü. Moreno'nun ölümünden sonra olaylara yanlış politik cevaplar verilmesi üzerine bu gelişim durdu. Bugün Arjantin'de bu deneyimleri sahiplenen Sosyalist Sol (UIT-CI), üç Troçkist partiyi içeren İşçilerin Sol Cephesi'nin (FIT) yapıtaşlarından biri haline gelmiş durumda, sendikalarda güç kazanmakta, bir milyon oy toplamakta ve birçok milletvekili çıkarmakta. Böylece FIT dünyanın en güçlü Troçkist kutuplarından biri haline gelmiş durumda.

UIT-CI 2014'te Avrupa ve Meksika'da birleşmeler gerçekleştirerek yozlaşmaya karşı Moreno'nun verdiği kavgayı takip etmekte. Biz enternasyonalizmin partizanlarıyız fakat Dördüncü Enternasyonal'in kendisi olduğumuz gibi bir iddiamız yok. Dördüncü Enternasyonal'in inşasının bir parçasıyız. Troçkist veya değil, diğer devrimci gruplarla birleşmeye açığız. Eski aygıtların krizinin devrimci akımların veya eğilimlerin veya merkezci solun önünü açabileceğini ve dolayısıyla bu gruplarla birlikte çalışarak devrimci partinin inşasına yönelik olarak birleşik devrimci cephe kurmak görevinde ortaklaşırabileceğini düşünüyoruz.